ISSN 2181-922X

O‘ZBEKISTON:

TIL VA MADANIYAT

ADABIYOTSHUNOSLIK

2025 Vol. 2 (2)

www.literature.tsuull.uz

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti

Bosh muharrir: Shuhrat Sirojiddinov

Bosh muharrir o‘rinbosarlari: Nurboy Jabborov
Bahodir Karimov

Mas’ul kotib: Sohiba Madirimova

Tahrir kengashi

Nusratulla Jumaxo'ja, Iqboloy Adizova, Abdulla Ulug'ov, Dilnavoz Yusupova, Islom Yoqubov, Qo'ldosh Pardayev, Umida Rasulova, Akrom Dehqonov, Olim To'laboyev, Tozagul Matyoqubova, Shermuhammad Amonov, Shahlo Hojiyeva, Orzigul Hamroyeva, Ilyos Ismoilov, Sohiba Umarova, Gulbahor Ashurova, Ilhom Sayitqulov, Gulzoda Soatova, Dildora Rahmonova, Zilola Shukurova, Furqat To'xtamurodov, Sarvinoz Rasulova.

Jurnal haqida ma'lumot

“Adabiyotshunoslik” – “O‘zbekiston: til va madaniyat” jurnalining adabiyotshunoslik yo‘nalishidagi seriyasi bo‘lib, yilda to‘rt marta nashr etiladi.

Jurnalning “**Adabiyotshunoslik**” seriyasida o‘zbek va jahon adabiyoti tarixi, xalq og‘zaki ijodi, adabiyot nazariyasi, o‘zbek mumtoz adabiyotining qo‘lyozma manbalari va matnshunoslik muammolari, jadidchilik va jadid adabiyoti, zamonaviy adabiy jarayon, adabiy tanqid hamda qiyosiy adabiyotshunoslik yo‘nalishidagi eng yangi tadqiqotlar e’lon qilinadi. O‘zbek va jahon adabiyotshunosligi erishgan so‘nggi yutuqlari aks etgan ilmiy maqolalarni nashr etishga alohida diqqat qaratiladi. Maqolalarning ilmiy saviyasi va tahliliy quvvati yuqori bo‘lishiga e’tibor beriladi.

“**Adabiyotshunoslik**” seriyasida O‘zbekiston va xorijiy davlatlarning e’tirof etilgan atoqli olimlari, oliy o‘quv yurtlari professor-o‘qituvchilari, doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar hamda magistrantlarning ilmiy maqolalari nashr etiladi.

“**Adabiyotshunoslik**” seriyasi 2022-yil yanvar oyidan chiqa boshlagan.

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti.
O‘zbekiston, Toshkent, Yakkasaroy tumani, Yusuf Xos Hojib ko‘chasi, 103.

Email: adabiyotshunoslik2022@gmail.com
Website: www.uzlc.navoiy-uni.uz
www.literature.tsuull.uz

MUNDARIJA

MUMTOZ ADABIYOT TARIXI

Iqboloy Adizova
Millatni uyg‘otuvchi kuch 5

Shermuhammad Amonov
Ahmad Tabibiyning mustazod she’rlarga bog‘langan taxmislari 20

Furqat To‘xtamuratov
Muhsiniy she’riyatida qo‘llangan ma’naviy san’atlarning ijodkor g‘oyaviy niyatini ochishdagi o‘rni 38

Hulkar Sulaymonova
“Rasailu-l-Xorazmiy” asarining qo‘lyozma nusxalari geografiyasi 52

Sanobar Muxamedxodjayeva
Alloma Mahmud Zamaxshariy va uning ijodiy faoliyati 64

Aziza Muratova
Alisher Navoiy ijodida Yusuf (a.s.) obrazi 75

Aziza Almardonova
Orifona g‘azallarda nafs tarbiyasi 85

Nargiza Boymuratova
Lutfiy she‘riyatida orif obrazi 94

Kamola Allanazarova
She’riyatda davr muammolari va ma’rifat talqini 105

Nafisa Tuxsanova
Sa’dulla Siyoyevning “Shaybonixon” obrazini yaratishda badiiy mahorat 117

Mubina Abbasova
Yangi O‘zbekiston boburshunosligi 123

ZAMONAVIY ADABIYOT MUAMMOLARI

Abdulla Ulug‘ov
Badiiy asarda adabiy qahramon portretining o‘rni va ahamiyati 132

Islomjon Yoqubov
“Jaloliddin Manguberdi” dramasining badiiy jozibasi 208

Umida Rasulova
Hikmatlarda odam va olam konsepsiyasi 221

Tozagul Matyoqubova
Fikr va tuyg‘uni yagona rakursda uyg‘unlashtirgan shoir 230

Sarvinoz Rasulova
Tohir Malik asarlarida qatag‘on qurbonlari taqdirining aks etishi 241

Matluba Norbaboyeva
O‘zbek xalq maqollarida yetimlik motivi talqini 251

Usmonova Sharifa
Muhammad Alining “Mangu quyosh” romanida obrazlar xilma-xilligi 260

Sarvinoz Rasulova, Madina Bolliyeva
Balladada tuyg‘u tasviri 270

Oygul Matkurbanova
Qamchibek Kenja hikoyalarida ayol obrazi 279

Dilovar Nurmuradova
Abdurashid Nurmurodov ijodida urush mavzusining aks etishi 291

Shalola Davletova
Borxes ijodining falsafiy talqini 300

Ma’rifat Alimqulova
Mamatqul Hazratqulov hayoti va ijodiga chizgilar 309

Habiba Ergasheva
Faxriyorning she’riy tarjimalari 320

Muharram Ibodullayeva
Biografik metodning badiiy asarni o‘rganishdagi imkoniyati ...330

ISSN 2181-922X 270—278

Balladada tuyg‘u tasviri

Sarvinoz Rasulova[1]
Madina Bolliyeva[2]

Abstrakt

Mazur maqolada zamonaviy o‘zbek adabiyotidagi lirik tur va uning katta hamda kichik janrlari haqida fikr yuritiladi. Bundan tashqari, musiqiy turning janrlaridan biri ballada hisoblanishi, ushbu janrning genezisi va tabiati to‘g‘risida ham ma’lumotlar keltiriladi. Shoir Usmon Azim ballalarida hayot voqeligi, lirik qahramonning ichki kechinmalari ta’sirchan tarzda badiiy aks ettirilishi, voqelikka yuksak insonparvarlik nuqtayi nazaridan qaralishi to‘g‘risida fikr bildiriladi.

Shoirning “Kuz” to‘plamiga kiritilgan “Yomg‘ir haqida ballada”sida lirik qahramon “Yomg‘ir” ortida “Sog‘inch”, ya’ni “Sog‘ingan inson” qiyofasi yashirin ekanligi misollar bilan dalillanadi. Usmon Azim sog‘ingan inson qiyofasini yomg‘ir ortiga berkitadi va tuyg‘ular voqeligini mislararda bayon etadi. “Yanoqlari ho‘l” va “Oynaga yuz bosmish sog‘inchning yuzi” kabi misralarda inson qiyofasi tasvirini yaqqol ko‘rish mumkinligi maqolada juda yaxshi tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: *ballada, katta va kichik janr, lirik tur, qahramon, qiyofa, polifoniya, ishqiy-qahramonlik, falsafiy talqin, mavzu, musiqiy janr.*

Kirish

Adabiy turlar ichida lirik tur insonni his-hayajonga solishi bilan ajralib turadi. Balki “tuyg‘u”lar misralar va qofiyalarga jo bo‘lgandagina o‘zining mukammal ifodasini topar. O‘sha misralardagi tuyg‘ular so‘zidan yaratilgan “voqelik” esa, balki bir inson umriga tengdir. Tuyg‘ular xoh kuyga, xoh voqea-yu, misralarga joylanmasin, ular bari bir inson ruhiy olamining ko‘zgusi bo‘lib qolaveradi. Lirika inson ruxiy olamiga yetaklovchi eng muhim san’atdir. Uning lug‘aviy ma’nosiga etibor qaraydigan bo‘lsak, “Lirika yunoncha Lyra – musiqa asbobi, qadimda she’rlar uning jo‘rligida o‘qilgan. Uning qay bir janrida qalam tebratilmasin, inson qalb kechinmalari, iztiroblari

[1] *Rasulova Sarvinoz* – filologiya fanlari bo‘yicha faksafa doktori (Phd), Alisher Navoiy nomidagi o‘zbek tili va adabiyoti universiteti.
E-mail: rasulovasarvinoz@navoiy-uni.uz; sarvina_ok@mail.ru
ORCID ID: 0009-0003-8717-2568
[2] *Bolliyeva Madina* – tayanch doktorant, Andijon davlat universiteti.
E-mail: madinabolliyeva87@gmail.com
Iqtibos uchun: Rasulova S., Bolliyeva M. 2025. **“**Baladada tuyg‘u tasviri”. *O‘zbekiston: til va madaniyat.* 2(2): 270-278.

tasvirlanadi” [H.Umurov, 2004, 56].

Asosiy qism.

Lirik tur adabiyotda tuyg‘ularni ifodalovchi eng nozik turdir. Bu tur katta va kichik janirlarni o‘z ichiga oladi. Lirikaning lug‘aviy ma’nosidan ham ko‘rinib turibdi-ki, har bir she’riy asarda musiqiylik va ohang hukm suradi. Biz ana shu musiqiy turning janrlaridan biri bo‘lgan BALLADA haqida so‘z yuritmoqchimiz. “Ballada romantizm poeziyasidagi ayni shunday janrdir (R.Berne, G.Byurger, I.V.Gyote va boshqalar). Romantik ballada fantastika, folklor, afsonaviy-tarixiy, maishiy mavzudagi syujetga ega she’riy asardir. XX asrda ballada qat’iy janr sifatida o‘z qimmatini yo‘qotadi. Bu davrda B.Brext, N.S.Tixonov va boshqalarning ayrim she’rlari yozilgan xolos. Ballada janridagi asarlar namunalari o‘zbek mumtoz adabiyotida Sayfi Saroyi (“Suxayl va Guldursun”), Alisher Navoiy (“Xotami Toyi”) ijodida ham mavjud. Zamonaviy adabiyotda esa M.Shayxzoda (“Sulh daraxti”), Shuhrat (“Mardlik afsonasi”), H.Olimjon (“Jangchi Tursun”), G‘.G‘ulom (“Suv va nur”)larning ijodida ham uchraydi. Ballada g‘arb adabiyotida XII-XIII asrlarda trubadur va truverlar ijodining asosiy janri sifatida keng rivoj topdi. Uyg‘onish davrida uning polifonik turlari yuzaga keldi. Polifonik ballani Gilom de Masho ijodida uchratish mumkin. Musiqiy romantizm uslubida ballada syujet (muayyan mavzu)li musiqa janri sifatida kamer-vokal va kamer-cholg‘u asarlarida o‘z ifodasini topdi. Kamer-vokal, asosan, Avstriya va Germaniya kompozitorlari ijodida mavjud bo‘lib, unga F.Shubert, R.Shuman, F.List, I.Brams, X.Volfning asarlarini kiritish mumkin. Kamer-cholg‘u asarlari, asosan, fortepiano uchun yozilib, u F.Shopen, E.Grig va boshqalarning ijodida uchratish mumkin. O‘zbekiston musiqasida ballada ko‘proq qahramonlik yoki ishqiy-qahramonlik, falsafiy talqinga ega bo‘lib, u D.Zokirov, I.Akbarov, D.Saydaminovalarning ijodida mavjud. Mazkur janrning O‘zbekistondagi ilk namunasi M.Burhonovning xonanda va simfonik orkestr uchun Mashrab g‘azali asosida 1939-yilda yozgan “Ishq O‘ti” balladasidir. Balladaning muayyan xususiyatlari boshqa janrlarga singdirilganligi sababli bunday asarlar qo‘shma nomlar bilan ham ataladi. Masalan, ballada-poema, ballada simfoniya va boshqalar [O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2000, 85].

Bu janrning ildizlari jahon adabiyotida juda qadimiy davrlarga borib taqalishi adabiyot ahli uchun sir emas. O‘zbek adabiyotida esa bu janrda H.Olimjon, G‘.G‘ulom, Uyg‘un, M.Shayhzodalar ijod qilgan. Mazkur shoirlar ning balladalari tahsinga sazovordir. Bu janr o‘zbek

adabiyotiga XX asirning 20-yillarida kirib kelgan bo‘lib, manbalarda qayd etilishicha, 50-60-yillar o‘zbek adabiyotida ballada davri bo‘lgan.

“Provansal tilidagi bu janr ballada – yoki qisqartirilgan shakli baladeta bo‘lib, poeziyaga tegishli hisoblangan. Ilk bor XIII asrda yozilgan Provansal she’rlarida namoyon bo‘la boshlagan. Saqlanib qolgan bir necha ma’lumotlarga qaraganda, bu so‘z raqsbob qo‘shiq so‘ziga sinonim sifatida ishlatilgan. Provansal balladalarining strukturasida alohida ajralib turuvchi shakliy va simantik belgilar bo‘lmagan.

O‘rta asrlarga kelib, ballada boshqa Yevropa davlatlari adabiyotida ham paydo bo‘la boshlagan. Masalan: fransuz tilida balade, ballade kuchli she’riy va musiqali matn shaklida bo‘lib, poeziya va musiqaning sevimli janri hisoblangan. Bu janr Fransuz adabiyotida XIII asr oxirlarida paydo bo‘la boshlagan. 1300-yillarda Janno de Lekyurelya tomonidan yozilgan balladalar, shubhasiz, eng dastlabki balladalar hisoblanadi” [M.Ibrohimov, 1974,]. “Ballada janri faqatgina adabiyotda mashhur bo‘lib qolmay, balki musiqa san’atini ham ulkan asarlar bilan boyitgan. O‘rta asrlarda yaratilgan romantik balladalar poeziyaning mukammal janriga taalluqli bo‘lsa, musiqali romantik balladalar musiqa san’atining mukammal janrlaridan biri sanaladi” [Русские народный песни, 1988, 67].

“Ballada so‘zining bir nechta ta’rifi mavjud. Roman xalqlari o‘rta asrlardagi raqs qo‘shiqlarini shunday atashgan. Keyingi o‘rta asrlar va Uyg‘onish davrida esa “ballada” so‘zi musiqa jo‘rligida ijro etiladigan she’riy hikoyani, keyinchalik esa romantik hikoyanavis she’riyatning butun janrini anglatadigan bo‘ldi. Shuningdek, “ballada” deb hikoya qilish xususiyatiga ega musiqiy asarlarga ham aytilgan; zamonamizda esa sekin sur’atli romantik yoki sentimental qo‘shiqlar (masalan, rok-ballada) ham shunday nomlanmoqda” [D.Quronov, 2010, 96].

Balladalar o‘zbek she’riyatida tez-tez ko‘zga tashlanavermasligi hech kim uchun sir emas. Demak, bu janr bevosita “desert” jabr deb aytish ham munkin. Shunga qaramasdan bu “desert” janrning eng go‘zal va mukammal bugungi kun o‘zbek adabiyotini boyitib kelmoqda. Hozirgi davrda ushbu janrda samarali ijod qilib kelayotgan shoirlardan biri bu Usmon Azimdir.

Shoirning ijodiga nazar tashlar ekanmiz, unda turli mavzular va o‘ziga xos uslubda yaratilgan balladalar borligiga guvoh bo‘lamiz. Umuman olganda, shoirning ijod yo‘li serqirra bo‘lib, unda balladalarning o‘rni beqiyosdir. Usmon Azimning bugungi kungacha

chop etilgan to‘plamlarida 40 dan ortiq balladalarni uchratishimiz mumkin. Shoirning birgina “Kuz” to‘plamiga kiritilgan “Yomg‘ir haqida ballada”siga nazar tashlaydigan bo‘lsak, bu ballada o‘zining mavzu va ta’sirchanlik nuqtayi nazaridan boshqalaridan ajralib turadi. Bu qarashga balladaning dastlabki misralaridayoq amin bo‘lishimiz munkin:

“Bulutlar kiftida etdim sayohat.
Osmondan yergacha yo‘lni taradim.
Uchib derazangga yetdim nihoyat.
Men – yomg‘ir! Qaragin, jonim, qaragin!
Derazangni chertdim – berilib chaldi,
Kuzning bayotini ho‘l barmoqlarim.
Kuzak – g‘am yaratar bahaybat cholg‘u
Gulhanda yondi voh, oyoqlarim!” [U.Azim, 1995, 47].

Misralarni o‘qir ekanmiz, unda o‘ta tushkun kayfiyat, g‘am va mungli ohang borligining guvohi bo‘lamiz. Odatda, “yomg‘ir” tabiat hodisalaridan biri bo‘lib, uni lirik qahramon sifatida tanlab olish shoirning badiiy topqirligidan dalolat beradi. Janrning talablariga binoan esa, ballada qahramonlari tarixiy shaxslar, xalq qahramonlari, bir so‘z bilan aytganda, insonlardan tashkil topgan bo‘lishi lozim. Yomg‘ir mavhum tushuncha bo‘lib, uning qahramon sifatida tanlab olinishi balladaning mazmun-mohiyatiga ta’sir ko‘rsatadi. Demak, ballada voqeasi real hayotdan olinmagan, balki reallikdan keyingi bosqich “ong orti” voqeligini tasvirlagan. Voqea birinchi shaxs, ya’ni yomg‘ir tilidan hikoya qilingan. Olis osmondan, bulutlar orasidan yergacha tushib, suyukli yor diydoriga intilgan va sog‘ingan nigohlarini qo‘msab derazani ohista chertib yog‘ayotgan yomg‘ir. Kuzning xazoni, ya’ni ayriliqdan olovdek yonayotgan ko‘ngildan yog‘ayotgan yomg‘irdir, balki:

Derazangni chertdim, g‘ussalaring mo‘l,
Seni asragaylar dunyodan uzib,
Tashqariga qara, yanoqlari ho‘l,
Oynaga yuz bosmish sog‘inchning yuzi.
To‘rt devor ichida mendan mosuvo,
Yashaysan bir sirni yurakka yutib.
Mendan yashirinding shift tagiga, o –
Derazaga hayron pardalar tutib.
Deraza ortida yomg‘irga qo‘shilib yig‘lagan gvussa, sog‘inch!

Dunyodan, butun borliqdan va hatto inson o‘zligidan berkitilgan sog‘inch! Parda ortiga, zulmatga berkingan ham, sevgidan

g‘ussaga aylangan ham, erinmay yoqqan yomg‘ir ham, erinmay birma-bir allalagan ham – hamma hammasi sog‘inchdir asli!

Keyingi misralardan shuni ko‘rish mumkinki, lirik qahramon “Yomg‘ir” ortida “Sog‘inch”, ya’ni “Sog‘ingan inson” qiyofasi yashirindir. Shoir sog‘ingan inson qiyofasini yomg‘ir ortiga berkitadi va tuyg‘ular voqeligini mislalarda bayon etadi. “Yanoqlari ho‘l” va “Oynaga yuz bosmish sog‘inchning yuzi” kabi misralarda inson qiyofasi tasvirini yaqqol ko‘rish mumkin. Chunki sog‘ingan insonning yanoqlari ko‘z-yoshlar bilan ho‘l bo‘ladi. “Oynaga yuz bosmish sog‘inchning yuzi” misrasida “Oyna” bu inson yuzi, “Sog‘inchning yuzi” – ko‘zdan oqayotyan yoshlar. Ularni umumlashtiradigan bo‘lsak, “ Yig‘layotgan inson” qiyofasi gavdalanadi:

Tashqariga qara! Tengman tuproqqa,
Hijron bilan og‘ir bahslarga tushdim.
Samoni unutdim – keldim so‘roqlab
Qanday osmonlardan pastlarga tushdim!
Meni eshitmaslik mumkinmas... oxir
Eshiging ochildi – ko‘rdim ko‘zlaring,
Ammo sen junjikib, entikib og‘ir,
Soyabon tagiga olding o‘zingni.

Yomg‘ir bir lahzalik diydor uchun osmonlarni tark etib, tuproqni quchgan. Diydor uchun hijronlar bilan bahslashgan yomg‘ir!

Sog‘inchni his etib, uning g‘amini tuygan inson, o‘zi sog‘insada sog‘inch yomg‘iridan berkingan inson.

Intizor chekayotgan insonning faryodini eshitmaslik mumkinmas. Bu misralar orqali ikkinchi lirik qahramon, ya’ni “Ma’shuqa” tasvirlanadi. “Soyabon tagiga olding o‘zingni” misrasida “Soyabon” qizning kipriklari. G‘ussa va alamdan toliqqan ma’shuqa ko‘z yoshlarini kipriklari orasiga berkitadi.

Sen meni sevmaysan... yomg‘irman nochor
Soyabon sathida bekor urindim.
Goho yetigingga etdim beozor,
Goho etagingga bebaxt surindim.
Sening liboslaring qanday chiroyli,
Ufurar bo‘yingdan qanday atirlar.
Borasan, go‘yoki bir go‘zal oyni,
Avaylab cho‘lg‘amish harir abrlar.

Bu misralarda g‘ussa va iztirobning tasviri yanada kuchaytiriladi. G‘o‘yo oshiq o‘z sog‘inchini yomg‘ir bo‘lib, qizning

liboslari-yu, butun qalbi va vujudiga yetqazmoqchi bo‘layotgandek. Misralarda ma’shuqa obrazi shoirning yuksak badiiy mahorati bilan tasvirlangan.

Yozlik surgunimda – dillarim pora-
Sog‘indim men seni yuragim taqir.
So‘ra, mayda qolgan maysadan so‘ra,
Men ham yomon yomg‘ir emasman axir.
Endi kuz sevgimni soldi qo‘shiqqa,
Hajringda vujudim tobora ravshan.
Manzilga emasman. Nogoh eshikda
Meni soyabondan silkib tashlaysan.

Yuqoridagi misralardan sog‘inch yoshlarining g‘alayonini ko‘rishimiz mumkin. Bu yoshlardan dastlab maysalar ungan bo‘lsa, endi bo‘m-bo‘sh yurak qolgan. Bu misralarda shoir fasllar orqali “Vaqt”ga ham ishora qilib o‘tgan. Bu sog‘inch yoshlari bir yoki ikki kunlik emas, balki bir umrlik iztirobning tasviridir. Chunki “Vaqt” inson “Umri”ning ramzi. “Kuz” fasli inson umrining so‘ngi davrlarini anglatadi. Demak, qahramonning yoshi ham shunga monand. “Manzilga yetasan” jumlasida bosib o‘tilgan yo‘lni emas, balki umrni ko‘rish mumkin. Ko‘z-yoshlardan voz kechib osoyishta hayot izlagan ma’shuqa tasvirlanadi.

Seni ostonada ko‘chada birov.
Gul kabi hidlaydi seni – to‘ymaydi.
Yog‘aman, yog‘aman ravishim yig‘lab,
Bunda ketay desam sog‘inch qo‘ymaydi.
Ko‘‘chada izg‘irin bo‘ldi alaming!
Olam – g‘aming to‘la bir baytulhozon,
Derazani tutdi tumanli tanim,
Derazani chertdim
Seni sevaman.

Bu misralarini o‘qigan o‘quvchi ko‘z o‘ngida beixtiyor uchinchi qahramon obrazi ham gavdalanadi. Bu esa bosh qahramon uchun fojeaviy holatni keltirib chiqaradi. Ya’ni yanada ko‘proq ko‘z – yosh to‘kish.

Oq uchqun tanimni o‘ti oralab,
Muzlagan labimga biri qo‘ndi jim:
Taqdir shu kechada etdi oralab,
Fojea yetishdi chog‘i sevgilim!
Umrim tugayapdi yo‘qdir daraging

Sensiz vujudimda qancha toqat bor?
– Tongda derazangni ochding, qarading,
Tashqarida qordir, tashqarida qor!

Balladaning oxiri fojea bilan yakun topadi. Chunki yomg‘irning qorga aylanishi ko‘z-yoshlarning tin olishi va barcha iztiroblarning muzlab qolishidir.

Xulosa

Usmon Azim ijodida balladalar bisyor. O‘zbek adabiyotida U.Azimdan tashqari H.Olimjon, G‘.G‘ulom, Uyg‘un, M.Shayhzodalar bu janrda ijod qilgan. Lekin ularning ijodida baladalar kam. Yuqoridagi balladada tasvirlanayotgan voqea garchi bir inson umriga teng bo‘lsa ham, voqea shiddat bilan rivojlanib borib, fojea bilan yakun topadi. Asar yangi davrda yaratilgan sara namunalardan biridir.

Adabiyotlar

Азим У. (1995). Сайланма. – Тошкент. – Б. 432.
Иброҳимов М. (1974). Ўзбек балладаси. – Тошкент. – Б. 175.
Quronov D. (2010). Adabiyotshunoslik lug‘ati. – Toshkent, 2010. – 486 b.
Русские народный песни. (1988). – Москва. – С. 186.
Umurov H. (2004). Adabiyot nazariyasi. – Toshkent. – B. 264 b.
O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. (2000). Birinchi jild. – Toshkent. – B. 879.
Rasulova, S. The Nature of Fantastic Stories.
MADINA, B. (2024). BADIIY ASARLARDAGI MAKTUBLARNING G ‘ARBONA VA SHARQONA TARANNUMI RASULOVA SARVINOZ SADATOVNA, Toshkent Davlat Ona tili va adabiyoti Universiteti katta. *TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI*, 559.
Rasulova, S. (2024, December). TO ‘RT QAHRAMON VA TO ‘RTTA YO ‘L. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 12, pp. 172-175).
Usmanov, O. (2024). Ghulam Zafari’s Role in the History of Uzbek Dramaturgy. *SPAST Reports*, *1*(1).
Usmonov, O. (2021). Views of the jadid playwright Ghulam Zafari on the history of oriental music. *ASIAN JOURNAL OF MULTIDIMENSIONAL RESEARCH*, *10*(4), 471-476.
Karimov, B. So'z xiyoboni: adiblar so'z ta'rifida. *(No Title)*.
Makhfuza, K., Karimov, B., Mukhammadiyev, S., Tursakhatov, E., Usmanova, S., Jumanova, D., ... & Gulomjon, K. N. Central Asian Journal of Literature, Philosophy, & Culture (CAJLPC). *Folklore*, *9*, 14.
Karimov, B. (2021). Herman Vamberi—mumtoz adabiyot tadqiqotchisi. *Uzbekistan: Language and Culture*, *3*(3).

Image of emotion of the ballada

Sarvinoz Rasulova[1]
Madina Bolliyeva[2]

Annotation

The article discusses the lyric genre in modern Uzbek literature and its major and minor genres. In addition, information is provided about the fact that one of the genres of the musical genre is the ballad, the genesis and nature of this genre. The opinion is expressed that the ballads of the poet Usman Azim reflect the reality of life, the inner experiences of the lyrical hero in a touching artistic way, and look at reality from a highly humanistic point of view.

In the poet's “Ballad about Rain”, included in the collection “Autumn”, it is proven with examples that behind the lyrical hero “Rain” the image of “Sog'inch”, that is, “The Longing Person”, is hidden. Osman Azim hides the image of the longing person behind the rain and describes the reality of feelings in examples. The article analyzes very well the fact that in verses such as “Their cheeks are wet” and “The face of the longing person is pressed against the window”, the image of the human face can be clearly seen.

Keywords: *ballad, major and minor genre, lyrical type, hero, image, polyphony, romantic-heroic, philosophical interpretation, theme, musical genre.*

References

Азим У. (1995). Сайланма. – Тошкент. – Б. 432.
Иброҳимов М. (1974). Ўзбек балладаси. – Тошкент. – Б. 175.
Quronov D. (2010). Adabiyotshunoslik lug‘ati. – Toshkent, 2010. – 486 b.
Русские народный песни. (1988). – Москва. – С. 186.
Umurov H. (2004). Adabiyot nazariyasi. – Toshkent. – B. 264 b.
O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. (2000). Birinchi jild. – Toshkent. – B. 879.
Rasulova, S. The Nature of Fantastic Stories.
MADINA, B. (2024). BADIIY ASARLARDAGI MAKTUBLARNING G ‘ARBONA VA SHARQONA TARANNUMI RASULOVA SARVINOZ SADATOVNA, Toshkent Davlat Ona tili va adabiyoti Universiteti

[1] *Rasulova Sarvinoz* – Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Alisher Navoi University of the Uzbek Language and Literature.
E-mail: rasulovasarvinoz@navoiy-uni.uz; sarvina_ok@mail.ru
ORCID ID: 0009-0003-8717-2568
[2] *Bolliyeva Madina* – PhD student, Andijan State University.
E-mail: madinabolliyeva87@gmail.com
Iqtibos uchun: Rasulova, S., Bolliyeva M. 2025. “Image of emotion of the ballada”. *Uzbekistan: Language and Culture.* 2(2): 270-278.

katta. *TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI*, 559.

Rasulova, S. (2024, December). TO ‘RT QAHRAMON VA TO ‘RTTA YO ‘L. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 12, pp. 172-175).

Usmanov, O. (2024). Ghulam Zafari’s Role in the History of Uzbek Dramaturgy. *SPAST Reports*, *1*(1).

Usmonov, O. (2021). Views of the jadid playwright Ghulam Zafari on the history of oriental music. *ASIAN JOURNAL OF MULTIDIMENSIONAL RESEARCH*, *10*(4), 471-476.

Karimov, B. So'z xiyoboni: adiblar so'z ta'rifida. *(No Title)*.

Makhfuza, K., Karimov, B., Mukhammadiyev, S., Tursakhatov, E., Usmanova, S., Jumanova, D., ... & Gulomjon, K. N. Central Asian Journal of Literature, Philosophy, & Culture (CAJLPC). *Folklore*, *9*, 14.

Karimov, B. (2021). Herman Vamberi—mumtoz adabiyot tadqiqotchisi. *Uzbekistan: Language and Culture*, *3*(3).

MAQOLA TAQDIM QILISH TALABLARI

O‘zbekiston: til va madaniyat (O‘zTM) – zamonaviy O‘zbekiston (sobiq Turkiston) bilan bog‘liq bevosita Markaziy Osiyo mintaqasini birlashtiradigan til, tarix, san’at, etnografiya, madaniyat va ijtimoiy fanlar sohalarini qamrab olgan ilmiy jurnaldir. O‘zTM munozarali, zamonaviy, innovatsion, konseptual jihatdan qiziqarli, original mavzudagi ilmiy tadqiqotlarni nashr qiladi. Jurnal lingvistika, adabiyotshunoslik, tarjimashunoslik, din, falsafa, ilohiyot, fan, ta’lim, metodika, sotsiologiya, psixologiya, tarix, madaniyat, san’at, etnologiya, etnografiya, antropologiyaga oid ilmiy yo‘nalishdagi maqolalar va taqrizlar hamda konferensiya hisobotlarini qabul qiladi.

I. Maqola taqdim etish uchun umumiy talablar

Qo‘lyozmalar o‘zbek, ingliz, rus, fors, shuningdek, boshqa turkiy tillarda ham qabul qilinadi. Agar muallif o‘z maqolasini jurnalning muayyan sonida nashr ettirmoqchi bo‘lsa, unda qo‘lyozma jurnal nashridan kamida besh oy oldin taqdim etilishi lozim.

Qo‘lyozmalar MS Word (.doc) formatida (uzlangcult@gmail.com) elektron pochtasiga yuboriladi. Iqtiboslar va izohlar uchun MS Word menejerini qo‘llash mumkin.

Barcha qo‘lyozmalar tahririyatga muallif (mualliflar) haqidagi qisqacha ma’lumot bilan taqdim etiladi.

Asosiy matn *Times New Roman* shrifti, 14 hajm, satr oralig‘i 1 interval, hoshiyalar chapdan 3 sm, o‘ngdan 1,5 sm, yuqori va pastdan 2 sm bo‘lishi kerak.

Maqolalar *The Chicago Manual of Style, 16th Edition* formatida shakllantiriladi. Maqola matni 3 000–5 000 so‘zdan iborat bo‘lishi kerak.

O‘zbek va ingliz tillarida 100–150 so‘zdan iborat abstrakt (Abstrakt) va 5–10 so‘zdan kam bo‘lmagan kalit so‘zlar (o‘zbek va ingliz tillarida). Abstraktda maqolaning qisqacha mazmuni va dolzarbligi, tadqiqot natijalari aks etishi lozim.

Adabiyotlar ro‘yxati 5 sahifadan oshmasligi kerak.

Kitobga taqriz (ingliz yoki boshqa tillarda bo‘lishi mumkin) 1500 so‘zdan oshmasligi talab etiladi.

Taqriz formati: 1) sarlavha: kitob nomi, muallif (mualliflar), nashr qilingan shahar: nashriyot nomi, nashr yili, sahifasi soni. Narxi, ISBN raqami, (qattiq/yumshoq muqova); 2) taqriz so‘ngida: taqrizchining F.I.O., ish joyi, pochta manzili.

II. Maqola bo‘limlarini rasmiylashtirish

Maqola nomi – normal harflarda, to‘q bo‘yoqda, 16 hajm.

Maqola nomi o‘zbek va ingliz tillarida (agar maqola boshqa tilda yozilgan bo‘lsa, maqola yozilgan til va ingliz tilida) beriladi.

Maqola kirish, asosiy qism bo‘limlari va xulosadan tashkil topadi.

Maqola bo‘limlari sarlavhasi – to‘q bo‘yoqda, 14 hajm.

III. Maqolada tarjimalardan foydalanish

Boshqa tillardagi matn yoki boshqa manbalar tarjimoni aniq ko‘rsatilishi kerak. Agar matn maqola muallifi tomonidan tarjima qilingan bo‘lsa, u holda “tarjima muallifniki” shaklida beriladi.

Rasmiy nashrdan olingan tarjima-matn tahrir qilinmaydi.

Zarur holatda tarjima matnga sana, turli diakritik belgilar va boshqa elementlar kiritilishi mumkin.

Tarjima qilingan matn olingan manba nomi asl holicha beriladi. Zarur deb topilsa, uning nomi qavs ichida berilishi mumkin.

Geografik nomlar tarjima qilinmaydi va asl shaklida beriladi.

Tashkilotlar nomi tarjima qilinmaydi va asl shaklida beriladi.

Davr nomi rasmiy qabul qilingan shaklda beriladi.

IV. Ko‘chirma va tarjima parchaning berilishi

Manbadan olingan ko‘chirma parcha asosiy matndan 1 qator tashlab ajratiladi, satr oralig‘i 1 interval, markazda, 12 hajmda yoziladi.

Ko‘chirmaning tarjimasi qavs ichida ( ) satr boshidan yozilishi kerak. Bunday ko‘chirma *Times New Roman* shrift, 12 hajm, normal yozuvda beriladi.

V. Havola va izohlar berish

Manbaga havola matn ichida to‘rtburchak qavsda [ ] beriladi. Havola qilingan manbalar bir nechta bo‘lsa, ular nuqtali vergul (;) bilan ajratiladi.

Izohlar tegishli sahifa pastida, tartib raqami bilan joylashtiriladi.

VI. Qo‘lyozma (toshbosma) manbalar va nashr etilgan asarlar bibliografiyasi

Bibliografiyada muallif yoki asar nomi satr boshidan, boshqa barcha qatorlari xatboshidan yoziladi. Adabiyotlar *bibliografiyada* o‘zbek lotin alifbosi tartibida ko‘rsatiladi.

V.1. Qo‘lyozma va toshbosma manbalar bibliografiyasi

Qo‘lyozma yoki toshbosma manbalarni bibliografiyada o‘zi yozilgan grafikada berish maqsadga muvofiq. Lotin alifbosidagi transliteratsiyasini berish ham mumkin. Ba’zan qo‘lyozma asarning nomi muallif ismidan oldin yozilishi ham mumkin.

Muallif nomi. Ko‘chirilgan asr (agar mavjud bo‘lsa). Asar nomi. Qo‘lyozma (toshbosma): saqlanayotgan joy, inventar raqam.

Xondamir. XV asr. Makorim ul-axloq. Qo‘lyozma: O‘zFASHI, № 742.

Matnda qo‘lyozma (toshbosma)ga havola berish:

[Xondamir, Makorim, 17[a]]

VII.2. Kitoblar uchun

Bibliografiyada:

Familiya, ism. Nashr yili. *Kitob nomi.* Shahar: Nashriyot nomi.

Qudratullayev, Hasan. 2018. *Boburning adabiy-estetik olami*. Toshkent: Ma'naviyat.

Matnda kitobga havola:

[Familiya kitob nashr yili, sahifa raqami]

[Qudratullayev 2018, 99]

Agar bir muallifning bir yilda nashr qilingan kitoblaridan foydalanilgan bo'lsa, bibliografiyada kitobning nashr yili o'zbek lotin alifbosi harflari bilan ajratilib ko'rsatiladi.

Sirojiddinov, Shuhrat. 2011 (a). *Alisher Navoiy: manbalarning qiyosiy-tipologik, tekstologik tahlili*. Toshkent: Akademnashr.

Sirojiddinov, Shuhrat. 2011 (b). *O'zbek adabiyotining falsafiy sarchashmalari*. Toshkent: Akademnashr.

Matnda kitobga havola:

[Sirojiddinov 2011 (a), 99]

[Sirojiddinov 2011 (b), 67]

Ikki muallif tomonidan yozilgan kitobni bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, Ism va Ism Familiya. Nashr yili. *Kitobning nomi*. Shahar: Nashriyot nomi.

Abdurahmonov, G'anijon, Alibek Rustamov. 1984. *Navoiy tilining grammatik xususiyatlari.* Toshkent: Fan.

Matnda kitobga havola:

[Familiya va Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Abdurahmonov, Rustamov 1984, 52]

Agar kitobning uch va undan ortiq muallifi bo'lsa, bibliografiyada barcha mualliflarning ismi to'liq yoziladi. Bunday kitobga havola qilinganda, birinchi muallifning ismi yozilib, davomida *va boshqalar* deb ko'rsatiladi:

[Familiya va boshqalar nashr yili, sahifa raqami]

[Vohidov va boshqalar 2010, 847]

Kitob yoki to'plam maqolasini bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, ism. Nashr yili. "Maqola nomi." *Kitob yoki to'plam nomi*, Ism Familiya, Ism Familiya muharrirligida, maqola sahifasi raqamlari. Shahar: Nashriyot.

Abdug'afurov, Abdurashid. 2016. "Badoye' ul-bidoya"ning tuzilish sanasi". *XX asr o'zbek mumtoz adabiyotshunosligi*, Olim To'laboyev muharrirligida, 174–184. Toshkent: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti.

Matnda kitob yoki to'plam maqolasiga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Abdug'afurov 2016, 176]

Elektron shaklda nashr qilingan kitoblar uchun:

Elektron kitobning bir nechta formati bo'lsa, bibliografiyada foydalanilgan format ko'rsatiladi. Elektron kitobning internet manzili (URL) hamda shu manba olingan sana ko'rsatilishi lozim.

Elektron kitobni bibliografiyada berish:

Familiya, Ism. Nashr yili. *Kitob nomi*. Shahar: Nashriyot nomi. URL. Foydalanilgan sana.

Mamatov, Ulug‘bek. 2018. *O‘zbekiston madaniyatida tarixiy janrdagi tasviriy san’at asarlari.* Toshkent: Mumtoz so‘z. https://kitobxon.com/uz/catalog/sanat/. 12.03.2019.

Matnda elektron kitobga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Маматов 2018, 11]

Ikki muallif tomonidan yozilgan elektron kitobni bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, Ism va Ism Familiya. Nashr yili. *Kitobning nomi.* Shahar: Nashriyot nomi. Internet adres (URL).

Sirojiddinov, Shuhrat va Sohiba Umarova. 2017. *O‘zbek matnshunosligi qirralari.* Chikago: Chikago universiteti nashriyoti. http://press-pubs.uchicago.edu/founders/.

Matnda elektron kitobga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Sirojiddinov 2017, 19-hujjat]

VII.3. Jurnal maqolasi uchun

Chop etilgan jurnal maqolasini bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, Ism. Nashr yili. “Maqola nomi”. *Jurnal nomi* jurnal soni: maqola sahifalari.

Mahmudov, Nizomiddin. 2013. “Termin, badiiy so‘z va metafora”. *O‘zbek tili va adabiyoti* 4: 3 – 8.

Matnda jurnal maqolasiga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Mahmudov, 2013, 5]

Elektron jurnal uchun:

Elektron jurnal uchun jurnalning DOI manzili ko‘rsatiladi. Agar DOI manzili mavjud bo‘lmasa, internet adresi ko‘rsatilishi kerak (URL). DOI – bu o‘zgarmas ID bo‘lib, internet tarmoqlarining elektron adreslari tizimiga ulangan, ya’ni manbani boshqaruvchi http://dx.doi.org/ manzildir.

Elektron jurnal maqolasini bibliografiyada berish:

Familiya, Ism. Nashr yili. “Maqola nomi.” *Jurnal nomi* jurnal soni: maqola sahifalari. DOI adres (yoki URL).

Aminov, Hasan. 2018. “O‘zbekiston san’atida temuriylar siymosi”. *O‘zbekistonda xorijiy tillar* 2: 246 – 253. doi: 10.36078/1596780051.

Matnda maqolaga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Aminov 2018, 248]

7.4. Gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal uchun

Gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal maqolasiga havola matn shaklida beriladi (masalan, Muhammadjon Imomnazarovning 27.02.2005dagi “O‘zbekiston adabiyoti va san’ati” gazetasida chop etilgan maqolasida

aytilganidek…); odatda, bunday manbalar umumiy adabiyotlar ro‘yxatida keltirilmaydi. Agar keltirilsa, kitoblarga qo‘yiladigan talablarga asosan beriladi.

Agar onlayn maqolaga havola berilayotgan bo‘lsa, uning internet manzili (URL), maqola olingan sana ko‘rsatilishi kerak.

Gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal maqolasini bibliografiyada berish tartibi:

Familiya, Ism. Nashr yili. “Maqola nomi.” *Gazeta-Jurnal nomi*, nashr sanasi.

Imomnazarov, Muhammadjon. 2005. “Jomiy “Xamsa” yozganmi?.” *O‘zbekiston adabiyoti va san’ati*, January 25.

Matnda maqolaga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Imomnazarov 2005, 4]

Elektron gazeta yoki ilmiy-ommabop jurnal maqolasini bibliografiyada berish:

Familiya, Ism. Nashr yili. “Maqola nomi.” *Jurnal nomi*, nashr sanasi. Internet adres.

Jabborov, Rustam. 2019. “Navoiyning Tabrizda yashagan xorazmlik kotibi”. *UZA: O‘zbekiston Milliy axborot agentligi*, 08.12. https://uza.uz/uz.

Matnda maqolaga havola:

[Familiya nashr yili, sahifa raqami]

[Jabborov 2010, 17]

Maqola so‘ngida foydalanilgan adabiyotlar o‘zbek lotin alifbosi tartibida beriladi. Adabiyotlar ro‘yxati ikki qismdan iborat bo‘lishi, birinchi qismda foydalanilgan adabiyot chop etilgan grafikada yuqorida ko‘rsatilgan shaklda rasmiylashtirilishi, ikkinchi qismda esa barcha foydalanilgan adabiyotlar o‘zbek lotin alifbosida berilishi talab qilinadi. Misol uchun:

Adabiyotlar

Баранов, Х.К. 1958. Арабско – русский словарь. Москва: Наука.

Adabiyotlar

Baranov, X.K. 1958. Arabsko – russkiy slovar. Moskva: Nauka.

Maqolani rasmiylashtirish talablarining ingliz tilidagi variantini *“The Chicago Manual of Style, 16th Edition”* qo‘llanmasi yoki *https://www.chicagomanualofstyle.* havolasidan ko‘rib olishingiz mumkin.

GUIDELINES FOR CONTRIBUTORS

Uzbekistan: Language and Culture is an academic journal, publishing research in linguistics, history, literature, translation studies, arts, ethnography, philosophy, anthropo- logy and social studies. We aim to publish cutting edge, innovative, conceptually interes- ting, original case studies and new research, which shape and lead debates in multifaceted studies. We do not publish economic analyses or policy papers. Any opinions and views expressed in publications are the opinions and views of

the authors, and the publishers are not responsible for the views/ reviews of the contributors.

The journal is published four times a year. The language of articles can be English, Russian and Uzbek. Other Turkic languages are also welcomed. In addition to research articles, the journal welcomes book reviews, literature overviews, conference reports and research project announcements.

1. General

- Submission Guideline

1. Manuscripts may be submitted at any time during the year. However, if the author wishes to have his/her manuscript published in a certain issue of the journal, the submission should be made at least five months in advance of the proposed publication date.

2) Manuscripts should be submitted by email (uzlangcult@gmail.com) as an attachment in MS Word document (.doc) format and use MS Word Source.

3) All manuscripts should be submitted with a cover page including an email address, a mailing address and a short introduction about the author(s) /contributor(s)'.

2. Manuscript format

1) The main texts should be written in Times New Roman font, 12 point, and single-spaced in 44 pagination with 1-inch margins.

2) Submissions must follow the author-date system of The Chicago Manual of Style, 16th Edition.

3) Quotations are given in brackets in the text.

4) A research article should normally be no more than 9,000 words in length, including the following contents:

- an abstract of 150-200 words (in English, Russian, and Uzbek) and seven to ten keywords;
- a list of references of no more than five (5) pages;
- tables and figures, if any.

5) A book review should generally be about 1,500 English words (or other languages) in length, and must include the heading and closing in the following format:

- Heading: Title of the Book. By Author's Name(s). City of Publication: Publisher Name, Year. pp. Price, ISBN:, (hardcover/paperback).
- Closing: Book reviewer's name, affiliation and postal address at the end.

6) Style Points Headings. Limit: Four levels.

Level 1. Title Style (e.g. the first letter of each word upper case, except prepositions), Bold, and 14 point.

Level 2. Title Style, Italics, 14 Point.

Level 3. Modified "down" style (first letter upper case, or first letter of first two words if the first word is an article), Bold, and l2 point.

Level 4. Modified down style, Bold, 11 point.

3. Style and Usage

1) Translation

- Translated excerpts from classical texts or non-English sources should be annotated with clarification of its original/published language and translator. Likewise, "Author's own" translations of quoted texts should be noted as such.

- The author is expected to provide an English translation of key terms in the work, rather than a translator without expertise in the subject.

- Excerpts or quoted texts from published translation will not be edited. However, UzLC editors may query or modify translations of key terms or texts provided by the author.

- Where necessary, short supplementary information such as dates, an item in its original characters, or the Romanized form of a non-English item, may be included.

- Names of foreign publishers, and titles of sources published in a foreign language should primarily appear in Romanized form without translation. However, if necessary, a translation may be added in brackets ([ ]).

2) Names and Terms

- Place Names (foreign):

Designation for division of areas should be either translated or hyphenated after the given area name.

Designation for geographical/structure names are not hyphenated, and appear without the equivalent English term.

Institutional names are considered proper nouns. Their names should appear following the preference of the individual institutions.

3) The descriptive designation of a period is usually lowercase, except for proper names or traditionally capitalized terms.

4. Quotation

1) Block Quotations:

- A block quotation should start with double line spacing and an indentation from the left margin. From the second paragraph of the block quotation, additional paragraph indentation is needed.

Texts in block quotation should be written in Times New Roman 10 pts., and not be entirely italicized.

5. Others

1) There is one space after sentence punctuation and not two.

2) The end parenthesis, closing quotation mark, and footnote numbers come after the sentence punctuation.

3) For parentheses within parentheses, use brackets ([ ]).

6. Basic Citation Format

The following examples illustrate citations using the **author-date** system. Each example of a reference list entry is accompanied by an example of a corresponding parenthetical citation in the text. For more details and many more examples, see chapter 15 of The Chicago Manual of Style.

BOOK

Reference List (hanging indent):

Pollan, Michael. 2006. *The Omnivore's Dilemma: A Natural History of How Eating Has Evolved*. New York: Penguin.

In Text Cite:

[Pollan 2006, 99–100]

Reference List (hanging indent):

Ward, Geoffrey C., and Ken Burns. 2007. *The War: An Intimate History, 1941–1945*. New York: Knopf.

In Text Cite:

[Ward and Burns 2007, 52]

For four or more authors, list all of the authors in the reference list; in the text, list only the first author, followed by et al. ("and others"):

[Barnes et al. 2010, 847]

Reference List (hanging indent) book chapter:

Kelly, John D. 2010. "Seeing Red: Mao Fetishism, Pax Americana, and the Moral Economy of War." In *Anthropology and Global Counterinsurgency*, edited by John D. Kelly, Beatrice Jauregui, Sean T. Mitchell, and Jeremy Walton, 67–83. Chicago: University of Chicago Press.

In Text Cite:

[Kelly 2010, 77]

Chapter of an edited volume originally published elsewhere (as in primary sources):

Reference List (hanging indent) book originally published elswehre:

Cicero, Quintus Tullius. 1986. "Handbook on Canvassing for the Consulship." In *Rome: Late Republic and Principate*, edited by Walter Emil Kaegi Jr. and Peter White. Vol. 2 of University of Chicago Readings in Western Civilization, edited by John Boyer and Julius Kirshner, 33–46. Chicago: University of Chicago Press. Originally published in Evelyn S. Shuckburgh, trans., *The Letters of Cicero*, vol. 1 (London: George Bell & Sons, 1908).

In Text Cite:

[Cicero 1986, 35]

BOOK PUBLISHED ELECTRONICALLY

If a book is available in more than one format, cite the version you consulted. For books consulted online, list a URL; include an access date only if one is required by your discipline. If no fixed page numbers are available, you can include a section title or a chapter or other number.

Reference List (hanging indent):

Austen, Jane. 2007. *Pride and Prejudice: A Novel in Five Books*. New York: Penguin Classics. Kindle edition.

In Text Cite:

[Austen 2007, 101]

Reference List (hanging indent):

Kurland, Philip B., and Ralph Lerner, eds. 1987. *The Founders' Constitution*. Chicago: University of Chicago Press. htpp: //press-pubs.uchicago.

edu/founders

In Text Cite:

[Kurland and Lerner, chap. 10, doc. 19]

JOURNAL ARTICLE

Article in a print journal

In the text, list the specific page numbers consulted, if any. In the reference list entry, list the page range for the whole article.

Reference List (hanging indent):

Weinstein, Joshua I. 2009. "The Market in Plato's Republic." *Classical Philology* 104:439–58.

In text cite:

[Weinstein 2009, 440]

Article in an online journal

Include a DOI if the journal lists one. A DOI is a permanent ID that, when appended to http://dx.doi.org / in the address bar of an Internet browser, will lead to the source. If no DOI is available, list a URL. Include an access date only if one is required by your discipline.

Reference List (hanging indent):

Kossinets, Gueorgi, and Duncan J. Watts. 2009. "Origins of Homophily in an Evolving Social Network."*American Journal of Sociology* 115:405–50. doi:10.1086/599247.

In text cite:

[Kossinets and Watts 2009, 411]

Article in a newspaper or popular magazine

Newspaper and magazine articles may be cited in running text ("As Sheryl Stolberg and Robert Pear noted in a New York Times article on February 27, 2010…"); they are commonly omitted from a reference list. The following examples show more formal versions of the citations. If you consulted the article online, include a URL; include an access date only if your discipline requires one. If no author is identified, begin the citation with the article title.

Reference List (hanging indent):

Mendelsohn, Daniel. 2010. "But Enough about Me." *New Yorker*, January 25.

In text cite:

[Mendelsohn 2010, 68]

Reference List (hanging indent):

Stolberg, Sheryl Gay, and Robert Pear. 2010. "Wary Centrists Posing Challenge in Health Care Vote." New York Times, February 27. http://www.nytimes.com/2010/02/28/us/politics/28health.html.

In text cite:

[Stolberg and Pear 2010, 12]

WEBSITE

A citation to website content can often be limited to a mention in the text ("As of July 19, 2008, the McDonald's Corporation listed on its website . . ."). If a more formal citation is desired, it may be cited as in the examples below. Because such content is subject to change, include an access date or, if available, a date that the site was last modified. In the absence of a date of publication, use the access date or last-modified date as the basis of the citation.

Bibliography (hanging indent):

Google. 2009. "Google Privacy Policy." Last modified March 11. http://www.google.com/intl/en/privacypolicy.html.

In text cite:

[Google 2009]

Reference List (hanging indent):

McDonald's Corporation. 2008. "McDonald's Happy Meal Toy Safety Facts." http://www.mcdonalds.com/corp/about/factsheets.html.

In text cite:

[McDonald's 2008]

Jurnal 2017-yil 26-oktyabrda O‘zbekiston Respublikasi Matbuot
va axborot agentligi tomonidan № 0936 raqam bilan ro‘yxatdan o‘tgan.
Tahririyatga kelgan maqolalar mualliflarga qaytarilmaydi.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy Attestatsiya Komissiyasi tomonidan
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc)
dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalari chop etilishi lozim bo'lgan ro'yxatga
kiritilgan (30.10.2021. № 308/6).

Manzil: Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Yusuf Xos
Hojib ko‘chasi 103-uy.
Telefonlar: +99871 281-45-11, +99871 281-41-93.
Website: www.uzlc.navoiy-uni.uz
E-mail: uzlangcult@gmail.com